

A levél

A svájci magyarnyelvű protestáns gyülekezetek értesítője
Mitteilungsblatt der protestantischen
Kirchgemeinden ungarischer Sprache
in der Schweiz
Feuille des communautés protestantes
hongroises en Suisse

Basel-Bern-Zürich

2012 karácsony

57. évf. 2.sz.

„Heidelbergi káténk”

Zürichi közgyűlésünkön *Michel Müller*, a zürichi kantonális egyháztanács elnöke prédikált. Megemlítette azt is, hogy 2013-ban lesz a Káté megjelenésének 450. évfordulója. Jóllehet a református egyház egyik alapvető hitvallásáról van szó, Svájcban – (és *Németországban is*) ennek ellenére feledésbe merült. Ezzel kapcsolatban eszébe jutott egy élménye, mikor frissen felszentelt lelkészként Erdélyben járt és konfirmáció ünnepségen vehetett részt. Csodálkozva és kissé szégyenkezve figyelte a Káté kérdéseire felelő fiatalokat, akik kívülről megtanulták a válaszokat. (Emlékeztetőül: a Káté 129 kérdés-feleletből áll!) A hitükről önállóan vallást tevő fiatalok a Káté első kérdésére: **Mi néked életedben és halálodban egyetlenegy vigasztalásod?** – fennállva és jobb kezüket szívükre helyezve így válaszolnak:

Az, hogy testestől-lelkestől, mind életemben, mind halálomban, nem a magamé, hanem az én hűséges Megváltómnak, Jézus Krisztusnak a tulajdona vagyok, aki az ő drága vérével minden bűnömért tökéletesen eleget tett s engem az ördögnek minden hatalmából megszabadított és úgy megőriz, hogy mennyei Atyámnak akarata nélkül egy hajszál se eshetik le a fejemről, sőt inkább minden az én üdvösségemre kell, hogy szolgáljon. Ezért Szentlelke által is engem az örök élet felől biztosít és szív szerint készsé tesz arra, hogy ezentúl Őneki éljek.

Michel Müller szavai eszembe juttatták saját emlékeimet, és remélem, sokunkban felidéztek konfirmációnk ünnepi pillanatait! Az első úrvacsorát, a személyre szóló igei áldást, a presbiterek gratulációját - és a személyes döntést: igen, hiszek, Hozzá szeretnék tartozni.

Azóta néhány dolog megváltozott. Ma már nem sok helyen tanítják a Kátét. Felváltja az individuálisan megfogalmazott hitvallás, annak minden pozitív, de minden negatív oldalával együtt. A negatívumot abban látom, hogy a ma embere olyan lelki homályban él, ahol ugyan megtalálható egy bizonyos Isten-hit, csupán az

ismeret hiányzik belőle. Az a személyes ismeret, amely tudja, kiben hisz.

Ismered-e Istenedet? Milyennek ismered Istenedet? Honnan tudod, hogy szeret téged? Mit hiszel Jézus Krisztusról? Hiszed-e, hogy ő Isten Fia, és ha igen, akkor ez miért fontos számodra? És mit tudsz, mit hiszel a Szentlélekről? Fontos-e számodra? Érzed-e jelenlétét életedben? Mindennek tükrében milyen emberképpel rendelkezel? Hogyan tekintesz saját életedre? Mit kell tudnod ahhoz, hogy boldogan élhess és boldogan halhass meg?

Mindez csupán az egyik oldal – mondjuk a szubjektív oldal. De kérdezzünk rá a másik oldalra is: Milyennek ismerjük meg Istent a Szentírásból? Mit mond

Jézus Krisztus önmagáról és a Szentlélekről? Milyennek lát minket Isten? Mit gondol Ő a mi életünkről?

A szubjektív oldal változik, mint ahogy életünk, világunk, társadalmunk, helyzetünk is változik. Mindig a jelenben, az adott kontextusban kell megtalálnunk Isten szeretetére adott feleletünket. A másik oldal azonban nem változik. Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz.

Mikor a Heidelbergi Káté „megszületett”, hasonló volt a helyzet. A reformáció – ellenreformáció viharában, annyi féle tévtan, legenda, és egyházi szokás közepett az egyszerű ember nem könnyen igazodhatott el. Szükség volt egy tiszta és világos útmutatásra. III. Frigyes pfalzi választófejedelem Zacharias Ursinus és Caspar Olevianus református hittudósokat kérte fel arra, hogy a Biblia alapján írjanak olyan népkönyvet, amelyből minden református hívő tisztán és igazán megismerheti a keresztény vallást.

Több generációnak adott az általuk megfogalmazott hitvallás útmutatást, reménységet, vigasztalást.

A 450. évforduló ösztönözzön bennünket hitünk megalapozásában, mélyítésében, megerősítésében, hogy tisztában legyünk azzal: Tudom, kiben hiszek

Hieble Erika

Szövetségi közgyűlés Zürichben

Hogyan tovább?

Az egyházi év utolsó, örökkévalóság vasárnapján tartottuk meg idei közgyűlésünket a Zürich-Neumünster gyülekezeti házában. Hottingenben a nagyterem már foglalt volt sajnos, amikor a közgyűlési kérésünket leadtuk. Az eddigi ökumenikus alkalmainkról már ismert Neumünster-i gyülekezeti házból messzemenő vendégszeretet tapasztalhattunk ismét. A termék előkészítésétől kezdve, az úrvacsorai kelyhekig és az úrasztali virágig mindent nagy szeretettel bocsátottak rendelkezésünkre.

S ha már a konyhát is megkaptuk, akkor valóban kár lett volna kihasználatlanul hagyni: *Pataky Ferenc* elnökünk és *Deák Péter* (mint házigazda) egy magyaros gulyást készített a résztvevőknek. Az előkészítést, a szervezést, a bevásárlást *Parragi Anikó* zürichi presbiterünk vállalta magára. Keze még gipszben volt ugyan, mégis minden részletre kiterjedően vezényelte le a munkát.

Az ülést *Pataky Ferenc* nyitotta meg, majd az elmúlt esztendő során elhunyt testvéreinkre emlékeztünk egy csendes perccel. Az elnök beszámolt a Szövetség elmúlt évi fontosabb eseményeiről:

- a karácsonyi istentiszteletekről és ökumenikus alkalmakról
- a március 15-i nemzeti ünnepünk alkalmából *Pröhle Gergely* külügyi államtitkárhelyettes és a Magyar Evangélikus egyház országos felügyelője tartott előadást Bernben, Zürichben, Bazelban.
- az évadzáró találkozóról Männedorf-ban, ahol *ifj.dr. Fekete Károly* debreceni teológiai professzor tartott előadást a református liturgiáról, a liturgiai bizottság munkájáról. *Dr. Szabó Pál* luzerni testvérünk ugyanekkor a magyar református templomokról tartott vetített képes előadást.
- a Nyugat-Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetségének Révfülöpön tartott közgyűléséről, ahol Svájcban jóval többen voltak jelen, mint az elmúlt évek során.

- Október 23. alkalmából is minden gyülekezetünkben megemlékeztünk az 56-os forradalom 56-ik évfordulójáról.

A cikkünk alcímében szereplő kérdéfeltevés Damoklész-kardként már régebben fenyegeti Szövetségünk jövőjét. A zürichi egyház levélben értesített bennünket arról, hogy az eddig folyósított támogatást a következő két év során folyamatosan csökkenti, majd beszünteti. Tudtuk, hogy a svájci református egyház is nehéz döntés előtt áll. A

taglétszám zsugorodásával elkerülhetetlenné vált a kantonális egyház újraszervezése. Zürichben – Zwingli városában – már egy pár éve több a katolikus, mint a református, de a kettő együtt is kisebbségbe került. Ennek „köszönhetően” az egyházadóból származó bevételek is érzékenyen csökkennek.

A magyar lelkigondozást eddig nagylelkűen támogató svájci egyházak rá vannak kényszerítve arra, hogy gyülekezetek összevonásával menjenek elébe a fenyegető pénzihiánynak. Az értesítés nem ért tehát váratlanul, mégis fájó most közvetlen közelből érezni a „*hogyan tovább?*”-ot

Hála eddigi takarékoságunknak, a következő évre van elég tartalék ahhoz, hogy működésünket a jelenlegi szinten folytathassuk. A jövő esztendőben viszont számba kell vennünk lehetőségeinket, áldozatkészségünket és annak megfelelően döntenünk a magyar nyelvű lelkigondozás további fenntartásáról.

A közgyűlésen minden taggyülekezet beszámolt évi munkájáról, örömről, gondjáról-bajjáról.

A közgyűlést követően magyaros gulyást szolgáltunk fel. A szakácsok becsületére legyen mondva: az utolsó cseppig elfogyott.

Az istentisztelet kezdetén *Leonhard Suter* Neumünster-i lelkész szívből jövő, meleg szavakkal köszöntötte a gyülekezetet, valamint vendég-idehirdetőnk, *Michel Müller* lelkész, a zürichi egyháztanács elnökét.

Az igehirdetés alapjául Pál apostolnak a Rómabeliekhez írt levelének 14. fejezetéből a 7-9. terjedő verse szolgált:

*Mert közlünk senki sem él önmagának, és senki sem hal önmagának
Mert ha élünk, az Úrnak élünk; ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Azért akár éljünk, akár haljunk, az Úrei vagyunk
Mert azért halt meg és támadott fel és elevenedett meg Krisztus, hogy mind holtakon mind élőkon uralkodjék.*

Az istentisztelet liturgiáját *Kókai Csaba*, az úrvacsorait pedig *Hieble Erika* lelkész végezte. Úrvacsora előtt az úrasztalán gyertyát gyújtottunk gyülekeztünk elhunyt tagjaira gondolva. Emlékük legyen áldott.

Köszönettel tartozunk minden kedves testvérünknek, akik erre a fontos alkalomra Zürichbe látogattak és gyógyulást kívánunk azoknak, akik egészségi okok miatt maradtak el.

Szöllősy Pálnak a zürichi egyházvezetéshez, illetve a tagjainkhoz intézett köszönetét, az alábbiakban idézzük:

Als „Alterspräsident“ der ungarischsprachigen protestantischen Kirchgemeinden in der Schweiz, ist es mir eine Ehre und eine grosse Freude, Sie am Festgottesdienst anlässlich unserer Jahresversammlung zu begrüßen, und zugleich Ihnen für die Verkündigung des Evangeliums herzlichst zu danken!

Wir, ungarische Protestanten, können seit 57 Jahren an mehreren Orten in der Schweiz regelmässig Gottesdienste feiern und Bibelstunden in unserer Muttersprache abhalten. Dafür sind wir unseren Schweizer Schwestern und Brüdern zutiefst dankbar. Nur einige Helfer, die sich für die ungarische Seelsorge besonders verdient machten und für uns unvergesslich bleiben, kann ich hier mit Namen erwähnen. Es sind dies die Kirchenratspräsidenten Peter Rotach, Arnold Custer und Ruedi Reich, sowie die Kirchenrätin Marion Römer und Frau Dorothee Vischer. Aber auch der Hilfe, die wir viele Jahre lang vom HEKS erhielten, erinnern wir uns gerne.

Wir alle hoffen, dass diese ungarischsprachige Seelsorge, wenn auch in einem bescheidenen Rahmen, trotz unserer finanziellen Schwierigkeiten, in dieser Tradition fortgesetzt

werden kann. Ihre Mitwirkung am heutigen Gottesdienst ist uns ermutigendes Zeichen. Für Ihr Wirken als Präsident des Kirchenrates wünschen wir Ihnen Kraft und Gottes Segen!

Kedves jelenlévők, szeretett magyar hittestvéreim: Nektek is hálásan köszönöm, hogy részvételekkel, munkáttal lehetővé vált a magyar nyelvű lelkigondozás fenntartása 57 éven át, és remélem, segítségetekkel továbbra is anyanyelvünkön imádkozhatunk és hallhatjuk Isten igéjét. Úgy legyen!

Szövetségünk életében ezúttal mindenképpen egy hosszú, minden előljárótól és gyülekezeti tagtól hűséges kitartást igénylő, de sok örömet és elégtételt is hozó korszak végére érkeztünk.

A 2013-as esztendő során el kell tehát döntenünk, hogyan tudjuk biztosítani a magyar nyelvű lelkigondozást Svájcban. Minden kedves testvérünket szeretnénk ezúton is megszólítani, hogy segítsenek bennünket a helyes, járható út keresésében, a „**hogyan tovább**”-ra adandó válasz megtalálásában.

Deák Péter

Lelkeszi beszámoló 2012

A mai napi igében olvassuk: *Mikor a hetvenkét tanítvány visszatért, örömmel jelentette: Uram, még az ördögök is engedelmeskednek nekünk a te nevedre! Ő pedig ezt mondta nekik: Láttam a Sátánt villámként leesni az égből... De ne annak örüljete, hogy a lelkek engedelmeskednek nektek, inkább annak örüljete, hogy a nevetek fel van írva a mennyben. (Luk 10; 17-18, 20/b.)*

A hetvenkét tanítvány lelkesedésében sajnos nem tudunk osztozni. Nagy és látványos dolgokról nem tudunk, nem tudok beszámolni, amikor az elmúlt év eseményeire tekintek vissza. A reménység azonban megmarad, hogy miközben Szövetségünk és a hozzá tartozó családok és magányosok életében megszólalhatott az Ige, feltűntek a sákramentumok, akár hálaadó, akár vigasztaló kontextusban, ott nem a szétdobáló erők győzedelmeskedhettek, hanem valóban Krisztus költözhetett szolgálatunk által emberi életetekbe. Ha azonban a valódi jézusi prioritásokra figyelünk, észrevehetjük, ő nem a külső, emberi, tanítványi teljesítményekre figyel elsősorban, hanem arra az istenkapcsolatra, arra a spirituális szálra, amit ő így foglal össze: *inkább annak örüljete, hogy a nevetek fel van írva a mennyben.* Ez utóbbiról nem tud szólni ez a beszámoló, azt kívánom azonban mindannyiunknak, tudjuk közösségi kérdéseinket is ezen keresztül a nem elhanyagolható szemponton keresztül szemlélni.

Nehéz emberi válaszokat adni arra, hogy fáradozásaink mennyire munkálták a személyes istenkapcsolatunkat. Azt mindenképpen el kell ismernünk, hogy voltak ilyen fáradozások az elmúlt időszakban is szép számmal. Amikor egyes számból többes számba váltogatok, annak az az oka, hogy az én munkám önmagában súlytalan és értelmetlen. Beágyazódik azoknak a törekvéseibe, akik Szövetségünk életét szívügyüknek tekintik, és a hátukon hordozzák. Itt ragadom meg az alkalmat, hogy mindazoknak köszönetet

mondjak, akik időt, fáradságot és gyakran anyagiakat sem kímélve tettek a közös ügyeinkért, hiszen ők adják az összekötő kapcsot a lelkipásztor és a gyülekezet között, kipótolva azokat a hiányokat, amelyek a „messziről jött ember” státuszából adódnak.

Ezek a hiányok azonban talán nem csak az én érzésem szerint, de a valóságban is, fokozatosan csökkennek. Egyre több családdal és gyülekezeti taggal ismerkedhettem meg az idők folyamán, megismerve életüket, történetüket, örömeiket és nehézségeiket. Ez a szolgálatok egy részében mindenképpen könnyebbséget jelent, hiszen személyesebbé válhat a szolgálatom. Ugyanakkor ez érzelmileg nehezíti is most már a feladatomat, hiszen különösen az utóbbi időben többször kellett úgy koporsó mellett megállni, hogy ott jó ismerőstől, kedves, aktív gyülekezeti tagtól kellett búcsúzni és a vigasztalás ígéit hirdetni.

A munkatársi közösséggel kapcsolatban egy csöndes megjegyzés, hogy az az évek előrehaladtával nem, vagy csak nagyon nehezen tud bővülni, változni. Ennek okát kettős tényezőben látom. Egyrészt nehezen adunk át, delegálunk feladatokat, félve attól, hogy az új emberek új módszereket, változást hoznak. Ennél viszont sokkal fontosabb, hogy közösségünk tagjai maguk sem „tolakodnak” új feladatokért, illetve személyes megszólításuk esetén is gyakran távolságtartóak a szolgálat lehetőségével szemben.

Ilyen szolgálat lehetne Szövetségünk lapjának, az „A levél”-nek szerkesztése. A lapzárta közeledtével újra és újra átélem, hogy mennyire nehéz olyan embereket találni, akik hajlandók és tudnak is színvonalas beszámolókat, a közösséget gazdagító írásokat megosztani velünk. Ugyanakkor hiányzik a visszacsatolás, az értékelés, de az ahhoz való bátorság is, hogy közösen eldöntsük, így ebben a formában értelmetlen lapunk megjelentetése.

Rövid áttekintés a gyülekezetek életéből. Egyik legkisebb gyülekezetünk Bäden, ahol a jól ismert arcok mellett időnként ifjabb emberek is feltűnnek, ami reményt ad a gyülekezet megújulására. A közösségre felekezeti sokszínűség jellemző.

A kicsi után az egyik legnagyobbat, a bázelit említtem, amely nem könnyű évet tudhat maga mögött, ha csak a kétszeri kényszerű költözésre gondolunk. A belvárosban elhelyezkedő patinás új helyszínünk talán lassan visszazoktatja a közben lemorzsolódott tagjainkat is. Rajtuk kívül folyamatosan tűnnek fel új arcok - néha csak időszakosan a városban tartózkodva, néha hosszabb munkavállalásra érkezve - bibliaóráinkon és istentiszteleteinken. Így potenciálisan most Bazel számít egyik legfejldőképesebb gyülekezetünknek.

A másik ilyen közösségünk Bern. Az istentiszteletek látogatottsága még nem igazán mutatja a megújulás jeleit, azonban a Gajdos házaspár által megszervezett és rendszeresen tartott ifjúsági bibliaórák és az istentiszteleteink ideje alatt újabban megoldott gyerekfoglalkoztatás ugyancsak új reményeket és távlatokat nyit meg.

A Bernhez tartozó Biel-ről már kevésbé tudok jó hírekkel szolgálni. Bár a maroknyi, többségében nem protestáns résztvevő kedvesen és lelkesen vesz részt az alkalmakon, szívesen veszi a látogatásokat, mindazonáltal a megfáradásnak és elöregedésnek erős jeleit mutatják. Motorjuk *Kölesi Angyal* presbiterünk.

A kisebbek, de a lelkes és fiatalodó közösségek közé tartozik Luzern. Elnökük aktivitása, „pásztori” buzgóssága példaértékű, ami meg is termi gyümölcsét.

Végül legnagyobb közösségünkről, Zürichről hadd szóljak néhány szót. Az elmúlt gyülekezeti közgyűlésünkön azt mondtam nekik és róluk, hogy „potenciálisan” szintén a megújulók között foglal helyet. Ezt a potenciált sajnos nem sikerül túlságosan kihasználni. Bibliaóráink meglehetősen

gyéren látogatottak, ez alól sajnos az utóbbi időben a fiatalabb korosztály számára szólók sem kivételek. A különböző okok miatt lemorzsolódók helyébe (ezeknek az okoknak nagy része természetes és akár öröndetes is, mint a gyermekek születése) nem igazán tudunk új embereket megszólítani.

Öröndetes viszont a gyülekezet diakóniai érzékenysége, ami akár a Schultess klinikán műtött páciensek hozzátartozóinak elszállásolásában, akár a rászorulókat támogatásában ölt testet.

Tavaszi óta több-kevesebb havi rendszerességgel ellátogatok a németországi Freiburgba az ottani magyar közösségbe, ahol lelkes kis ökumenikus csapattal tartunk istentiszteleteket. Talán abból is kinőhet később egy állandó gyülekezeti csoport.

A jövővel kapcsolatban első lépésben egy elméleti döntést kell meghozni. A továbbélésre (nem okvetlen a mai formában és keretek között) rendezkedünk be, vagy a leépítésre és bezárásra. Utóbbi esetben nincs miről beszélni, csak szépen és méltósággal kell levezenyelni a kimúlást.

Ha azonban a továbbélésre szavazunk, igenis meg kell keresnünk, mivel tudjuk az életünket vonzóbbá és frissebbé tenni. Kiemelnék az elmúlt évből két alkalmat. Az egyik az évadzáró volt, a másik a gyülekezeti találkozó St. Gallenban. Utóbbi különösen érdektelenségbe fulladt, de előbbi, akár mint a pünkösdi konferencia „jogutódja” is, sokkal nagyobb megbecsülést érdemelne. Hiszem, hogy kicsit nagyobb odafigyeléssel és szervezéssel, sokkal több áldás hozható ki ebből a lehetőségből is. A másik az istentiszteleti „szezónk” rövidsége illetve az alkalmak ritkasága, pl. Zürichben változtatásért kiált.

Gondoljuk tovább ezeket a felvetéseket és tegyük meg a szükséges lépéseket.

Kókai Csaba

Gyülekezeteink életéből

Bazel

Gyülekezeti életünk ebben a félévben, a korábbi izgalmakkal teli időszak után a megszokott kerékvágásban, csendesén zajlott. Május óta a Basler Münster Katharina kápolna ad otthont magyar nyelvű istentiszteleteinknek. A középkori ódon vörös homokkő falak között valóban otthonra leltünk, és előzetes aggodalmainkkal ellentétben, igen megkedveltük új helyünket. Örömteli az is, hogy több fiatal, újonnan Bazelba érkezett munkavállaló honfitársunk is eljár istentiszteleteinkre. Sajnos *Galambos-Jászay Márta* hosszas betegség után ez év októberében elhunyt, emlékét szívünkben őrizzük.

Kókai Csaba szövetségi lelkipásztor helyett egyetlen alkalommal, október 21-én *Molnár Lilla* evangélikus teológushallgató hirdette az ígét, aki Budapestről ösztöndíjjal érkezett a Bázeli Egyetemre. Ezúton is köszönjük szolgálatát.

Az istentisztelet utáni együttlétre általában a Münster gyülekezetével közösen kerül sor a Hofsaalban, vagy ha ők nem tartanak szeretetvendégséget, akkor magunkat látjuk el.

A Münster gyülekezet őszinte befogadásának nagyon örülünk.

A Nemzeti Összetartozás Napja alkalmából június 2-án Trianonra emlékeztünk. A Bázeli Magyar Protestáns Gyülekezet az idén is több svájci szervezettel közösen idézte fel e gyászos eseményt. A történelmi Basler Münstersaal méltó helyszínrül szolgált nemzetünk tragédiájára való emlékezésre, melyen több mint 70 nemzettársunk vett részt Bazelból, Zürichből, Bernből, az országhatáron túlról Elzászból, és Németországból. Ünnepi szónokunk *Szidiropulosz Archimédész* szociológus, a Trianoni Szemle folyóirat főszerkesztője Budapestről érkezett közénk erre az alkalomra. TRIANON - 92 éve. Mindennapi Trianonunk címmel tartott emlékbeszédet.

Az 1956-os Forradalom és Szabadságharc 56. évfordulójára október 21-én emlékeztünk. Mint minden évben, nagy odaadással készültünk az ünnepségre, hisz az itt élő magyarok közül sokaknak az 1956-os forradalom sorsdöntő fordulatot jelentett - ekkor kényszerültek Magyarországot elhagyására, és itt Bazelban leltek új otthonra. A Bazelből és környékéről, valamint a hármashatár vonzáskörzetéből

közel 120 magyar érkezett. *Dr. M. Kiss Sándor* egyetemi tanár ünnepi beszédének „Ötvenhat a miénk!” címet adta. Kutatóként egyik központi témája 1956 története. Sokan örültek, hogy a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Történeti Intézet vezetőjét már nemcsak a Duna TV adásaiból, hanem élőben is hallhatták, személyesen is megismerhették.

A Szövetség évi rendes közgyűlésén november 25-én gyülekezetünkben szép számmal vettünk részt. A zürichiek szíves fogadtatását, a remek szervezést és a finom ebédet köszönjük!

Bibliaóráinkat szokás szerint, szerdánként 16 órai kezdettel tartjuk a Florastrasse 12 szám alatt, ahová minden keresztény testvérünket szeretettel várunk. A bibliaismeret bővítése mellett a személyes beszélgetések is fontos részei ezeknek a találkozásoknak.

Baden

Az elmúlt egyházi esztendőben (2011. okt. 1.- 2012. szept. 30.) 10 alkalommal volt Bádénban magyar nyelvű istentisztelet, 6-szor *Kókai Csaba* szolgálatával, 2 alkalommal *Kovács Gergő*, 1-1 alkalommal pedig *Szedlák Tibor* és *Molnár Lilla* lelképásztorok helyettesítettek.

Évente 2-szer postázzuk minden tagunknak „*A levél*” című újságunkat, küldjük a meghívót az „Évadzáró Találkozó” - ra, a szövetségi közgyűlésre és az adventi- illetve karácsonyi istentiszteletre is.

Az előző évi közgyűlésünk döntése alapján januártól a pénztárosi feladatokat *Tóth-Nagy Ágnes* látja el, akinek az első évi munkájáért itt is köszönetet mondok. Az én hosszabb magyarországi tartózkodásom alatt (*Karsai Vilma*), valamint az év többi alkalmain is gyülekezetünk hűséges törzstagsága mindenben segítséget nyújtott. Köszönet érte!

Augusztus 31. és szeptember 2. között részt vettem Révfülöpön a Nyugat-Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége évi közgyűlésén, ahol svájci szövetségünket öten képviseltük.

Taglétszámunk ebben az évben - sajnos - három **haláleset** következtében 29-re csökkent. Név szerint: *Dr. Muzsnay Jenő* Aaraból, aki 101 évet élt, *Bodis-Kipfer Ruth* és *Karsai Zsigmond* Wetingenből, akik mindketten ebben az évben töltötték be a 88. életévüket. Jézus mondja: „*Én vagyok a feltámadás és az élet; aki hisz énbennem, ha meghal is él.*” (*János 11,25*).

A szomorúak mellett van örömhírünk is. Július 11-én négy kislány után **megszületett** a *Bopp-Somodi* család ötödik gyermeke, a várvavárt kisfiú: *Tamás Tobias*. Isten adjon sok áldást és örömet a megnövekedett családnak.

Ebben az évben december 9-én - a karácsonyi helyett - úrvacsorával egybekötött adventi istentiszteletet tartottunk, majd szeretetvendégségen vettünk részt a helyi katolikus testvérekkel együtt.

Bern

Gyülekezetünkben sikeresen beindult az istentiszteletek alatti rendszeres gyermekfoglalkozás. Ezúttal is szeretettel hívunk minden gyermekes családot istentiszteleteinkre, hogy gyermekük jelenlétével is gazdagítsa együttlétünket!

Varga Mónika és *Hegedűs Edina* nagy szeretettel készülnek a gyermekfoglalkozásokra, ahol énekelve, rajzolva vagy barkácsolva ismerik meg a bibliai történeteket és ezzel Isten igéjét! Az Úrnak legyen hála érte, hogy vannak fiatal gyülekezeti tagok, akik lelkesen végzik az ilyen fontos gyülekezeti munkát!

December 9-én a berni Antonierhaus-ban sikeresen adventi „kreatív gyermekfoglalkozást” is rendeztek, amiért Mónikának és Edinának külön köszönet jár!

Az ifjúsági biblicsoportt közösen a rendes biblicsoporttal december 5-én tartott közös vacsorás bibliaórát, amire *Jónás Mária* készítette a hidegbüfét, kiegészítve a mindenki által hozott különféle édességekkel. Ezúttal is külön meg szeretnénk köszönni *Szedlák Tibor* lelképásztor szolgálatát a bibliaóráinkon: az Úr továbbra is tegye áldottá a munkáját köztünk, s áldja meg érte gazdagon!

Luzern

„*Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön béke, és az emberekhez jóakarát.*” (Luk. 2, 14)

Augusztuban Révfülöpön a Nyugat-Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetségének közgyűlésén vettem részt.

Szeptemberi istentiszteletünkön *Kókai Csaba* lelkész szolgált, októberben *Prof. Szabó Pál* az októberi forradalomról emlékezett meg.

Ehelyütt is köszönetet mondok mindazoknak, akik istentiszteleteink előkészítéséhez, a terem rendberakásához, a kávézásokhoz hozzájárulnak.

Kérem további segítségüket, hogy együtt hordozzuk a sok-sok apró, de értékes munkát.

Tagjainkkal rendszeresen tartom a kapcsolatot. Születésnapokon felköszöntjük egymást.

Achim Erzsébet magyar művész nő koncertjein többen részt vettünk.

Köszönjük *Kókai Csaba* meleg, szeretetteljes prédikációit. Örülünk, hogy még egy évig köztünk lehet.

St. Gallen

Nyári szünetünk után örömteli eseménnyel kezdtük az év második felét. Augusztus 25-én *Reményi Etelka* és *Ronny Buder* házasságkötésére az Ároni áldás igéit hirdetve kértünk áldást Bregenzben.

Rákövetkező vasárnap gyülekezeti találkozóra készültünk. A Szövetség egész területéről hívtunk meg mindenkit, de csak ketten éltek meghívásunkkal. *Váczi Éva* remek városnézéssel várta a vendégeket, majd *Kókai Csaba* igehirdetését hallgattuk meg.

Szeptemberben vendégeknek örvendhettünk Zürichből, Bregenzből és Münchenből. Németh Ilonka néni ismét meghívta a gyülekezet idősebbjeit. A finomságok mellett Isten angyalairól és életpasztalatainkról beszélgettünk.

Októberben kétszer is tartottunk istentiszteletet. 14-én *Szűcsy László* katolikus pap szolgálatával és ünnepi istentisztelettel emlékeztünk meg az 56-os eseményekről. 27-28-án pedig közösen testi-lelki hétvégét tartottunk. Immáron a 2. családi sportnap után vasárnap délután lélek-tankoló

együttlétre hívtunk mindenkit. Lelki életünket érintő kérdésekről beszélgettünk, majd ifjúsági, lelki énekeket énekeltünk. Az istentiszteleten pedig több gyermek, mint felnőtt vett részt!

November 4-én a stephanshorni gyülekezettel közösen tartottunk reformáció-émlékünnepélyt, Zürichbe pedig nyolcan is eljutottunk a közgyűlésre.

Két alkalommal is jártunk a temetőben. November 9-én *Markl Katalintól*, november 22-én *Dall Judith-tól* vettünk búcsút. Jézus mondja: *Íme, én tiveletek vagyok a világ végezetéig.*

Januárban 50. közgyűlésünket fogjuk tartani.

Zürich

A június-végi istentiszteletet nem tartottuk meg, mert a Helferei tatarozása már hamarabb megkezdődött.

Nina Kazianschütz és Basa Attila házasságkötését szeptember 1-jén áldotta meg Kókai Csaba lelkészünk Volketswil-ben.

A Hottingen gyülekezet részéről kimondottan baráti fogadtatásban volt és van részünk, ők minden lehetséges segítséget megadtak nekünk. *Parragi Anikó* és *Hegedűs Ezsébet* testvérünk vállalta az istentisztelet előtti teremelőkészítést, valamint az istentisztelet utáni együttlét és kávézás megszervezését.

Augusztus 14-én meghalt *Dr. Ruedi Reich*, a zürichi egyháztanács volt elnöke, aki a magyar gyülekezetek működését szinte utolsó lehelletéig atyai gondoskodással támogatta, sorsunkat a szívében viselte. A Grossmünsterben tartott búcsúistentiszteleten a mi gyülekezeteinkből is sok testvérünk vett részt.

Gyülekezetünk két hűséges tagját kísértük utolsó útjára: *Szabó Esztert*, és *Bíró Gyulát* (búcsúztatóját lapunk más helyén).

Halála után is nagy hálával tartozunk *Tímár Erikának*, aki végrendletileg a zürichi gyülekezetre hagyta banki megtakarításainak egy részét. Hollandiában élő kertestvére, *Georgette*, bizalommal és készségesen adott meg minden segítséget. Isten áldása legyen az adományon!

Aki től búcsút vettünk

Bíró Gyula 1932-2012

Bizony, őreá is, a zürichi gyülekezet hosszú éveken át hűségesen szolgáló elnökére is már csak emlékezünk. Bíró Gyula ugyanis november 19-én egy lépcsőházban történt baleset következtében meghalt. 81. születésnapjától csak két hónap választotta el. 17 éve nyugdíjasként élt, a gyülekezeti elnöki tisztétől is néhány éve megvált. Betegsége ellenére feleségével, Klárral az utóbbi időben is szép családi és kulturális alkalmakon vett részt és a gyülekezeti istentiszteleteket is rendszeresen látogatta. Gyermekével, Zsuzsival és Péterrel szoros kapcsolatban élt és kis unokájával, Viviennel is sokat volt együtt.

Temetése november 28-án volt Klotenban. Az urnaelhelyezés a Chloos temetőben családi körben történt, a megemlékező istentiszteleten a helyi templomban svájci és magyar barátok népes gyülekezete adott hálát Bíró Gyula életéért. A lelkészi szolgálatot magyar nyelven Kókai Csaba, a Szövetség lelkésze és német nyelven Joób Olivér, nyugdíjas lelkész végezte. Az elhunyt életére lánya, Zsuzsi emlékezett vissza felolvasva szép összeállítását, melyet így kezdett: "Szeretnék nektek édesapám életéből mesélni."

Bíró Gyula 1932-ben egy Borsod-megyei kis faluban, Teresztényén, egy hatgyermekes, baptista, tehető parasztcsalád negyedik gyermekeként született. Életútját megpróbáltatások, nélkülözések és kemény munka jellemezte. Ötéves korában elveszítette édesapját. Hétéves korában kitört a második világháború. Tizenhét éves volt, amikor Miskolc-Diósgyőrött géplakatos szakmát kezdett tanulni és élete fenntartásáról magának kellett gondoskodnia. Huszonegy évesen kezdte el katonai szolgálatát, melyet az 1956-os forradalom miatt meghosszabítottak. A forradalomban való részvétele miatt ő is menekülésre kényszerült.

Két évet töltött ausztriai menekülttáborokban, mialatt németül és angolul tanult. Tervei ellenére (Amerikába készült) 1958-ban 150 magyar fiatal menekülttel együtt Svájcba került. Ekkor 26 éves volt. Először Winterthurban a Sulzer konzernnél dolgozott és a helyi református gyülekezethez is csatlakozott. Négy év múlva megpályázott és megkapott egy finommechanikus állást a Swissair-nél Klotenban, ahol 33 évig, nyugdíjazásáig dolgozott. Ez a cég több volt számára mint munkaadó, második otthonává vált. Ezen túl lehetősége nyílt arra, hogy előbb egyedül, majd családjával beutazza az egész világot. A Swissairben való munkavállalással egyidőben csatlakozott a zürichi baptista gyülekezethez, melynek alkalmait mindvégig látogatta.

Hamarosan rátalált a Zürichi Magyar nyelvű Protestáns Gyülekezetre is, ahol 1971-ben megismerte Lonárt Klárát, akit a következő évben feleségül vett. Két gyermekük született, 1973-ban Zsuzsi és a következő évben Péter. Gyula aránylag idős kora ellenére modern, vállalkozó kedvű, változatos programokat és ételeket készítő édesapa volt - értesültünk a beszámolóiból. Gondoskodó volt, bátor, kíváncsi és az emberek felé nyitott.

Egyházi munkásságának javarészt mint a zürichi gyülekezet tagja, presbitere, majd elnöke végezte. Klárral együtt példaadó hűséggel volt a gyülekezet elsőszámú munkása, az istentisztelet előkészítője, a gyűlések megszervezője, vezetője. Elnöki beszámolóiban mindig volt lelki, igei tartalom is. Ennek és a közösségben elmondott imádságainak háttérében a baptista családi és gyülekezeti hatás állhatott.

Mint hívó ember, gyakorlati segítőszolgálatra is érzett indítást. Különböző segélyakciókban vett részt, de leginkább a Magyarországra, Kárpátaljára és Erdélybe történő kerékpár-gyűjtőakcióban tevékenykedett. Magas korában is sok időt fordított az összegyűjtött kerékpárok rendbehelyezésére. Különböző projektek támogatása mellett

szívügye volt édesanyjának, testvéreinek és otthoni gyülekezetének támogatása. Szülőfaluja templomának renoválásához is jelentősen hozzájárult.

Kókai Csaba igehirdetésében Bíró Gyula életében bekövetkezett isteni kártérítésről szólt, amely a bibliai Jób történetével hozható párhuzamba. A sok otthoni szenvedés és nélkülözés után biztos munkahely, jólét, szép családi élet lett osztályrésze. Ezeket azonban nem mint neki járó ajándékokat fogadta, hanem mint Isten iránti hálára és szolgálatra ösztönző indításokat. Így lett svájci élete az elvesztés, áldozat magvetésének földje. A krisztuskövetés ugyanis olyan, mint a vetés és aratás. Bíró Gyula tudta és mi is tudhatjuk, hogy aki Krisztusért elveszíti életét, megnyeri azt.

Mindebből láthatjuk, hogy egy, az örök hazába előrement testvéreinkről való megemlékezés nem csak kötelességszerű emlékezés, hanem az ő példájuk erőforrás a hit útján való vándorlásunkban.

Joób Olivér

Galambos-Jászay Márta 1926-2012

„*aki hisz énbennem, ha meghal is, él;*” (Jn 11:25)

Borús októberi napon értesültünk Galambos Márta eltávozásáról. Gyászjelentése utolsó akarata szerint fogalmazódott meg: temetésére Magyarországon szűk családi körben kerül sor. A gyász hír hallatán hirtelen felelevenedett bennem az a kép, amikor Galambos Márta a pódiumon elegánsan ül és finom humorral, magabiztosan válaszol azokra a kérdésekre, melyeket életrajzának lejegyzője tesz fel neki a „Mitgeteilt. 24 Lebensgeschichten von Frauen aus Basel-Stadt und Baselland” című könyv 2008-as bemutatóján. Azóta észrevétlenül elrepült ez a négy év, mely életpályája végére pontot tett.

Jászay-Szilágyi Márta a Szabolcs megyei Leveleken, édesanyja nyírségi birtokán nőtt fel. A gondtalan gyermek- és ifjúkora a Második Világháború és az azt követő kommunista rémuralom követte. A család minden vagyonát „A nép nevében!” államosították, vagyis elkobozták. Így nem esett nehezére a fiatal, szép Mártának 1948-ban egy londoni állásajánlatot elfogadva, kivándorló útlevelemmel a zsebében útnak indulni. 1952-ben került Bázélba, ahol *Galambos Gyula* építész, későbbi férjét megismerte, és akiben életre szóló szeretett társra lelt. Három gyermekük született: Éva, Miklós és András.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc leverése után a Bázélba érkezett menekülteknek a Galambos család minden erejével segített, lakásuk a bázeli magyarokat segélyezők központja lett. Férjét, a Magyar Pax Romana Fórum első elnökét, aki haláláig, 2002-ig fáradhatatlanul dolgozott a magyar ügyért, a hú feleség az utolsó percig támogatta. Márta az elmúlt években gyakran tartózkodott Budapesten a visszatelepedett Miklós fia családjával, így három unokája sok örömet szerzett neki. Halála nem ért váratlanul, hisz már régóta betegeskedett.

A Bázeli Magyar nyelvű Protestáns Gyülekezet búcsúzik Galambos Mártától!

A zsoltáros szavaival kívánunk vigasztalást a gyászoló családnak. *Közel van az Úr a megtört szívekhez, és megsegíti a sebhedt lelkeket.* (Zsolt 34:19)

Meszlényi Ria

Karsay Zsigmond 1924-2012

1924. január 14-én született Szomódon nyolcgyermekes gazdálkodó család hetedik gyermekeként. A felszerkenő ifjú már egész korán részt vett a családi munkamegosztásban. A helyi lelkész ösztönzésére azonban szülei mégis továbbtaníttatása mellett döntöttek. Tatán kezdte tanulmányait, majd a Pápai Református Gimnáziumba került, ahol néhány diaktársával életre szóló barátságot köt. A háború zivatara megakadályozza abban, hogy elkezdhesse a célként kitűzött teológiai tanulmányokat. Ehelyett a családi gazdaság terhei nehezednek a vállára. 1945-ben váratlanul elveszíti édesapját. A háború után a részben az államosításból megmaradó birtokrészen gazdálkodik a család néhány másik tagjával. Később próbál más úton is pénzt keresni, villanyszerelő szakmát tanul. 1952-ben elveszíti édesanyját is. A Forradalom 32 évesen éri, ekkor elhatározza, hogy ő is elhagyja az országot. Egyetlen akatáskával, hogy szeretteit ne veszélyeztesse, búcsú nélkül indul az ismeretlenbe. Az ausztriai táborból a svájci református egyházon keresztül Bädenba kerül. Az akkori BBC-nél kapott munkát, ahol aztán egészen nyugugalomba vonulásáig dolgozott. Sokat kirándul a hegyekben, felfedezi a környező országokat. A protestáns gyülekezet kezdettől fogva egyfajta hazapótlékot is jelentett számára. 1971-ben nyílt módja először hazalátogatni. Ekkor ismeri meg későbbi feleségét, *Mesterházy Vilmát*, akivel 1972-ben köt házasságot. Egy évvel később megszületik leányuk, Zsuzsi. Békés, nyugodt, családcentrikus évek következtek, majd a nyugdíjazás után egy kis kárpótlás az idegenben töltött hosszú időért. Az évente többhónapos alsóörsi tartózkodás, a kert és a gyümölcsfák ápolása folyamatosan új energiákkal tölti fel az idősödő embert. Ezt az idillt azonban ebben az évben váratlanul rátörő betegség és gyors műtét zavarta meg. Pünkösöd után már nagybetegen tér vissza Svájcba, ahol rövid kórházi kezelés után otthonában, teljes szellemi tisztasággal, úrvacsorai közösséggel megerősítve, szerettei körében, tőlük méltósággal elbúcsúzva július 8-án csendesesen elaludt. Július 16-án családjával, barátai, tisztelői és gyülekezetünk körében a badeni francia kápolnában adtunk hálát életéért, majd hamvait a szomódi temetőben helyezték el, hogy élete kezdete és vége így találkozzon egymással. Szeretettel emlékezünk Karsay Zsigmondra.

Kókai Csaba

TÉGED VÁLASZTALAK

*Téged választalak,
Te adhatsz oltalmat.
Életem nélküled
Elapad, elsorvad.
Földi kincseinket
A moly megemészti,
Gyűjtsünk tehát olyat,
Mely tartós és mennyei!
Szent Uram, Királyom,
Téged választalak,
Mert szívem nélküled
Kiszárad, elapad.
Te itatsz meg vízzel:
Élő reménységgel,
Hozzád vágyakozom,
Jöjj, kérlek, vigyél el!*

Szegő-Szollás Klára